

QUARANTAINES. (*)

De behoefte aan eene oplossing van het quarantaine-vraagstuk op zoodanige wijze, dat aan de eischen der volksgezondheid wordt voldaan, en tevens de belangen van den handel worden bevredigd, doet zich in dezen tijd bijna overal in Europa gevoelen.

Dit blijkt o. a. uit de toenemende belangstelling, welke dit onderwerp thans van verschillende zijden ondervindt.

Ongetwijfeld vindt die behoefte in de eerste plaats haren grond in de meer en meer veldwinnende overtuiging, dat de uitheemsche ziekten, die nu en dan epidemisch heerschen, door het menschelijk verkeer worden overgebracht, maar tevens moet zij in niet geringe mate worden toegeschreven aan de uitbreiding van dit verkeer, in verband met de grootere snelheid, waarmede men zich thans van het eene punt van den aardbol naar het andere verplaatst.

Daarenboven neemt de belangstelling in quarantaine maatregelen steeds toe, naarmate het gevaar meer van nabij dreigt.

Dit was in den jongsten tijd het geval met betrekking tot de cholera asiatica.

Reeds van de vroegste tijden heeft de instinctmatige neiging van den mensch, om van zich verwijderd te houden alles, wat zijn leven in gevaar brengt, den grond gelegd voor de toepassing van quarantaine, met betrekking tot besmettelijke ziekten.

In vorige eeuwen bepaalde men zich echter alleen tot *afzondering* van besmette of verdachte personen en goederen.

Later, toen de overtuiging zich vestigde, dat uitsluitend langs dien weg het doel niet kon worden bereikt, en daardoor niet zelden de ontwikkeling der ziektekiem werd bevorderd, begon men in te zien, dat met de afzondering tevens reiniging en ontsmetting moest gepaard gaan.

(*) Quarantaine wordt hier verstaan in den zin van: maatregelen tegen het overbrengen van besmettelijke ziekten door zeeschepen.

Dit laatste was vooral het geval toen de scheikundige desinfectie-middelen meer op den voorgrond werden gesteld.

In onzen tijd houdt men naast deze maatregelen tot wering van besmettelijke ziekten, vooral de aandacht gevestigd op de verwijdering van die schadelijke invloeden, zonder welke deze ziekten zich blijkbaar niet kunnen uitbreiden; m. a. w. men tracht te voorkomen, dat de ziekte, eenmaal ingevoerd, een vruchtbaren bodem vindt.

Deze weg is ongetwijfeld de meest zekere tot bestrijding van *besmettelijke* ziekten niet alleen, maar ook tot bevordering der algemeene gezondheid. Daardoor wordt de individueele voorbeschiktheid tevens zeer verminderd.

In deze rigting is men een stap verder gegaan, men heeft tevens pogingen in 't werk gesteld om besmettelijke ziekten als pest, cholera enz. op de plaats van haren oorsprong te bestrijden.

Met betrekking tot de pest hebben deze pogingen reeds goede vruchten gedragen.

Daarbij mag echter niet uit het oog worden verloren, dat de bestaande nadeelige toestanden niet altijd en zoo spoedig worden uit den weg geruimd, zoodat al moge men in die rigting werkzaam zijn, maatregelen tot wering van besmettelijke ziekten nog lang onmisbaar zullen blijven.

Deze moeten als het complement van gene beschouwd worden.

De quarantaine-maatregelen worden onderscheiden, naarmate deze aan de land- of aan de zeezijde worden genomen.

De z.g. quarantaine te land (*cordons sanitaires*), die in vroegeren tijd in Oostenrijk en Frankrijk niet zonder vrucht tegen *pest* werd toegepast, doch tegen *cholera* weinig vermogt, levert in de toepassing meer en meer bezwaren op, omdat het verkeer te land steeds minder afdoende kan worden bewaakt, en het militair cordon niet zelden het middel werd, waardoor de ziekte zich verspreidde.

Een *schip* daarentegen is door zijne eigenaardige verhouding zoozeer voorbeschikt om een brandpunt van besmetting te worden, dat toezigt aan de zeezijde noodzakelijk, en het nemen van maatregelen bij werkelijk besmette schepen aangewezen is.

Dit laatste wordt in de wetgeving der meeste aan zee gelegen staten erkend, blijkbaar uit de bepalingen, die vroeger en later zijn vastgesteld.

In het begin waren deze uitsluitend tegen de *Oostersche pest* gerigt.

Nadat deze ziekte, die in vroegere eeuwen uitgebreide verwoestingen in Europa aanrigtte, en bijna overal aanleiding gaf tot eene strenge toepassing der quarantaine, grootendeels uit ons werelddeel was geweken, geraakten deze maatregelen meer en meer op den achtergrond.

De daarop volgende verschijning en soms epidemische verspreiding der *geele koorts* [uit de golf van Mexico of van de Antilles overgebracht naar Zuidwestelijk Europa, en de havens langs de Middellandsche zee gelegen] gaf aanleiding, dat aan vele der in onbruik geraakte bepalingen weder kracht van wet werd toegekend.

Toen de *cholera* vóór ruim 40 jaren voor 't eerst hare tocht door Europa maakte, werden die maatregelen hier en daar nog verscherpt, doch later ook weder opgeheven, of door mildere bepalingen vervangen.

De voorstanders der quarantaine ondervonden een krachtigen steun in 1861, toen het fransche koopvaardijship „Anne Marie” de geele koorts van Havanna naar St. Nazaire (47 ° NB.) overbragt, en deze zich daar verder verspreidde. Bij die gelegenheid bleek tevens, dat de ziekte zich eerst openbaarde, nadat de luiken geopend waren, en met het lossen van de lading een aanvang was gemaakt. Toen kwam de noodzakelijkheid aan het licht, om vooral de maatregelen te nemen tegen de in het schip gezetelde kiem.

Dit goed geconstateerde feit was eene waarschuwende stem voor westelijk Europa, en had weldra tot gevolg, dat in vele havens van de Atlantische oceaan quarantaine-maatregelen tegen geele koorts werden voorgeschreven.

Vóór dat wij de in ons land van kracht zijnde quarantaine-bepalingen nader beschouwen, laten wij hier een kort overzicht volgen van de wijze waarop dit onderwerp in andere landen is geregeld, voor zooverre wij hieromtrent gegevens konden verzamelen.

Over 't algemeen komen de quarantaine voorschriften neder op afzondering van verdachte schepen, gedurende een vooraf vastgestelden tijd (*) „*quarantaine d'observation*” of op ontschepping van besmette vaartuigen „*quarantaine de rigueur*” op plaatsen, waar de lijders afgezonderd van de gezonden verpleegd, en schip en lading kunnen worden ontsmet. (lazaret's).

De eerste sporen van maatregelen tegen de verspreiding van pest in Europa vinden wij bij de republiek van *Venetie*, die, nog

(*) Vroeger was daartoe een tijd van 40 dagen aangenomen, van daar de naam.

vervuld van de verwoestingen door den „Zwarten dood” aangerigt, in 1348 proveditores „*Proveditori alla sanita*” aanstelde, en in 1403 op een eiland eene gelegenheid tot afzondering en verpleging van pestzieken (lazaret) inrigtte.

Hierop volgden *Genua* 1467, *Marseille* 1476 en andere handelssteden aan de Middellandsche zee gelegen, o. a. de havens van Italië, waar de toepassing dezer maatregelen aan gezondheidsmagistraten was opgedragen.

Deze bepalingen beruften echter alle op *stedelijke* verordeningen. Dit was ook het geval te *Amsterdam*, waar in 1469 eene *pestkeur* werd vastgesteld.

De algemeene *wettelijke* bepalingen dagteekenen eerst van het begin dezer eeuw.

DENEMARKEN.

Voor *Denemarken* en *Noorwegen* werd den 8sten Februarij 1805 eene ordonnantie uitgevaardigd, waarbij was bepaald, dat in elke zeeplaats een gezondheidsbureau moest worden ingesteld.

Dit bureau besliste, met betrekking tot door pest of andere ziekten besmette en verdachte schepen, of deze aan eene observatie-quarantaine in de binnengeloopen zeehaven, of aan eene quarantaine met ontschepping te Christiaansand zouden onderworpen worden.

Overtreding dezer voorschriften werd met boete gestraft; schending der quarantaine met de doodstraf bedreigd.

Later is bij koninklijk besluit van Maart 1852 de ordonnantie ingetrokken, wat betreft de geele koorts en cholera.

Op den 1sten Mei 1868 kwam echter op nieuw eene wet tot stand, inhoudende maatregelen tegen het binnendringen der cholera.

Schepen nl. komende uit landen, door den minister van justitie besmet verklaard, zijn onderworpen aan een gezondheidsonderzoek. Blijkt daarbij gevaar voor besmetting, dan moeten, vóórdát de opvarenden aan den wal worden toegelaten, de zieken en doden van het schip verwijderd, en dit laatste gereinigd en afgezonderd gehouden worden.

De minister van justitie is tevens bevoegd deze wet ook op andere besmettelijke ziekten van toepassing te verklaren.

NOORWEGEN.

In *Noorwegen*, sedert de uitvaardiging der ordonnantie van Dene-

marken gescheiden, is den 12den Julij 1848 eene wet in 't leven geroepen, waarbij, *met het oog op de besmette havens*, alleen quarantaine-maatregelen tegen pest worden voorgeschreven.

Slechts bij het *voorkomen* van gevallen van geele koorts, cholera of pokken *aan boord der schepen* wordt quarantaine toegepast: voor cholera 8 dagen, voor geele koorts en pokken zoolang tot de zieken of dooden van 't schip verwijderd zijn, en het lijf- en beddegoed is gezuiverd, of onschadelijk gemaakt.

Bij ordonnantie van den 4den Junij 1866 zijn voor cholera strengere maatregelen voorgeschreven, die in Augustus van dat jaar nog zijn uitgebreid, in den geest van die in Denemarkon.

ZWEDEN.

Voor Zweden werd in 1806 de quarantaine tegen *pest* bepaald op 80 dagen, later is deze op 8 à 15 dagen teruggebracht.

De zieken werden naar den wal vervoerd en de gezonden onder het toezigt van een geneesheer bewaakt.

Vóór 1855 werden ook strenge maatregelen genomen met betrekking tot schepen afkomstig uit door cholera of geele koorts besmette plaatsen, na dien tijd zijn deze afgeschaft; thans worden alleen bij het *voorkomen* dezer ziekten politie-maatregelen genomen.

FRANKRIJK.

In Frankrijk dagteekenen de eerste wettelijke bepalingen betreffende quarantaine van den 3den Maart 1822. Deze waren gerigt tegen pest en geele koorts, en werden met gestrengheid toegepast. Nadat de cholera, intusschen in deze bepalingen opgenomen, in Europa was doorgedrongen, in weerwil van de quarantaine te land en ter zee, kwam de regering, vooral naar aanleiding van een verslag der Academie de medicine, in 1847 en 49 van deze strengere maatregelen terug. Aan schepen uit de Levant komende met schoone gezondheidspassen, die in de laatste 8 dagen geen lijders of overledenen aan boord hadden, werd practica verleend.

Zoude Frankrijk van dezen maatregel echter geen nadeel ondervinden, dan was het noodig, dat ook andere landen, waarmede handel werd gedreven, eveneens vrijgevigere bepalingen toepasten.

Dit gaf den stoot tot een internationaal sanitair congres in 1851 te Parijs gehouden, waarop de regeringen der aan de Middellandsche zee gelegen landen waren vertegenwoordigd.

De beginselen in dit congres aangenomen zijn nedergelegd in de internationale conventie van 3 Februarij 1853, waaraan later een internationaal reglement werd toegevoegd.

Ofschoon slechts enkele staten deze bepalingen in haar geheel hebben overgenomen, zoo zijn toch de hoofdbeginselen in de wetgeving der meeste landen, aan de Middellandsche zee gelegen, opgenomen.

De conventie heeft alleen betrekking op *pest*, *geele koorts* en *cholera*. Zij kent echter aan de besturen der havenplaatsen de bevoegdheid toe tot het vaststellen van verordeningen tot wering van andere ziekten, die ook door het verkeer worden overgebracht, z. a. *pokken*, *typhus* enz., doch alleen wat betreft schepen die inderdaad *besmet* zijn.

Het nemen van maatregelen aan de landzijde wordt aan de contracteerende partijen vrij gelaten.

De conventie neemt slechts twee soorten van gezondheidspassen aan: *een zuivere*, wanneer geen der drie genoemde ziekten in de plaats van vertrek is geconstateerd, en *eene onzuivere*, wanneer dit wel het geval is. De pas behoort tevens melding te maken van den hygienischen toestand van het schip.

Is deze onvoldoende, dan kan zulk een schip worden gelijk gesteld met een vaartuig, voorzien van eene onzuivere pas.

De laatste zijn steeds aan quarantaine onderworpen.

Deze is voor *pest* bepaald op 10—15 dagen, voor *geele koorts* op 5—7 dagen en voor *cholera* op 3—5 dagen.

Deze tijd kan naar omstandigheden verlengd of verkort worden.

De gezondheidsraad beslist of alleen een observatie-quarantaine dan wel eene „quarantaine de rigueur” moet worden toegepast.

Aan schepen met zuivere passen, vrij van ziektegevallen, buiten gemeenschap met besmette schepen gebleven en in voldoende hygienischen toestand verkeerende, wordt *practica* verleend.

Een van de meest heilzame gevolgen van het congres is de zending van geneesheeren naar de Levant, die niet alleen belast zijn met het geven van de noodige inlichtingen aan de respectieve regeringen omtrent den gezondheidstoestand binnen hun gebied, maar tevens met het opsporen der oorzaken van de ziekten, en met het aangeven der middelen om deze te bestrijden.

ENGELAND.

In Engeland is nog steeds van kracht de wet van 1825, waarbij

aan de hooge regering de magt wordt toegekend quarantaine-maatregelen toe te passen op schepen, die gedurende de reis lijders aan besmettelijke ziekten aan boord hadden, deze bij aankomst medevoeren, of, onder verdenking van besmet te zijn, binnen vallen.

De sanitary act van 1866 kent daarenboven aan de regering de bevoegdheid toe de noodige maatregelen, bij het voorkomen van cholera en andere besmettelijke ziekten, te treffen.

Ingevolge art. 9 dezer act kunnen lijders aan eene besmettelijke ziekte van het schip naar een ziekenhuis worden vervoerd.

Den 29sten Julij, den 3den en 5den Augustus 1871 werd o. a. bevolen alle schepen, afkomstig uit door cholera besmette plaatsen, te onderzoeken. Indien choleralijders, lijken of besmette voorwerpen aan boord zijn, is de schipper verplicht te ankeren op de plaats, door de bevoegde magt aan te geven, en buiten gemeenschap met den wal te blijven, tot dat het onderzoek heeft plaats gehad.

De opvarenden, die bevonden worden niet aan cholera te lijden, worden onmiddellijk tot het vrije verkeer toegelaten. De *lijders* worden naar een hospitaal vervoerd, de besmette voorwerpen gedesinfecteerd of vernietigd, en het schip ontsmet.

De tolbeambten hebben de bevoegdheid een besmet schip aan te houden, tot dat het onderzoek heeft plaats gehad.

Schippers van vaartuigen, waarop lijders aan cholera voorkwamen, mogen de havens niet binnenvaren, vóórdat de kleederen en het beddegoed van deze zijn vernietigd of onschadelijk gemaakt.

Overtredingen worden gestraft met eene geldboete de som van f 240 niet te boven gaande.

Ingevolge de public health act van 10 Augustus 1872 zijn in alle steden en ook op het platte land „sanitary authority's” ingesteld. Deze hebben in de zeehavens en ook te Londen tevens het toezigt op aankomende en vertrekkende schepen, en zijn belast met de uitvoering van alles wat met het oog op de volksgezondheid vroeger aan andere lichamen was opgedragen.

BELGIE.

De wet van 18 Julij 1831 geeft aan de Belgische regering de bevoegdheid quarantaine-maatregelen toe te passen op schepen en personen, die uit plaatsen komen waar besmettelijke ziekten heerschen.

Bij Koninklijk besluit van Junij 1851 is bepaald, dat schepen, van waar ook komende, onmiddellijk worden toegelaten, wanneer de schippers schriftelijk verklaren, dat de opvarenden bij het vertrek gezond waren, en dat gedurende de reis geene besmettelijke ziekte voorkwam.

In het tegenovergestelde geval kan eene quarantaine van drie dagen worden opgelegd.

Over 't algemeen bestaat de quarantaine in België meer in naam dan in deedaad. Een lazaret wordt te Antwerpen of in hare nabijheid niet aangetroffen.

PORTUGAL.

De quarantaine-bepalingen in Portugal zijn vervat in een Koninklijk besluit van Januarij 1837. Later heeft dit rijk zich aangesloten bij de internationale conventie van 1853.

De maatregelen voorgeschreven bij de wet van 14 Januarij 1864 worden met bijzondere gestrengheid toegepast.

Schepen komende uit *besmette* havens zijn onderworpen aan eene quarantaine van 12 dagen voor pest, van 8 dagen voor geele koorts en van 5 dagen voor cholera, terwijl die tijd voor schepen, uit *verdachte* havens tot 8, 5 en 3 dagen wordt verkort.

De tijd van de reis wordt niet in rekening gebragt.

Bij het *voorkomen* aan boord van eene andere besmettelijke ziekte wordt eene observatie-quarantaine van 5 dagen opgelegd.

Op den linkeroever van den Taag te *Torre Velha*, tegenover Lissabon, is een drijvend en een aan den wal gebouwd lazaret.

TURKIJE.

Vóór de algemeene regeling der quarantaine in Turkije (1838) waren de maatregelen, die tegen de verspreiding van besmettelijke ziekte door zeeschepen genomen werden, beperkt tot enkele plaatsen. De bepalingen van 1838 hebben alleen betrekking op de pest, niettegenstaande dit land meer dan eens hevig door cholera werd geteisterd.

De gezondheidspassen zijn *zuiver*, *verdacht* of *onzuiver*. In het eerste geval wordt practica verleend, in het tweede 15 dagen en in het derde 20 dagen quarantaine opgelegd.

Alle verdachte goederen worden in een lazaret gebragt en gesinfecteerd.

Later is te Constantinopel de quarantaine ook toegepast op *geele koorts* en *cholera*, en heeft Turkije zich bij de conventie van 1853 aangesloten.

Met het toezigt op de uitvoering dezer maatregelen is een „*Conseil supérieur de santé international*” te Constantinopel belast. Deze raad bestaat voor de helft uit afgevaardigden van de verschillende gezantschappen der Europesche Staten, met adviserende stem en regt van initiatief.

Het lazaret, bestemd voor schepen uit de Middellandsche zee komende, is aan de Dardanellen en, voor die uit de Zwarte zee afkomstig, aan de asiatische zijde van den Bosphorus gelegen.

Als gevolg van de internationale conferentie te Constantinopel (1866) werd den 19den Januarij 1867 door den gezondheidsraad een reglement ter zake van cholera vastgesteld, waarbij is bepaald, dat de quarantaine bij cholera zal bestaan in maatregelen van afzondering, zuivering en desinfectie, zoowel bij aankomst over land als over zee.

De duur der quarantaine voor schepen is bepaald op 10 dagen, maar kan worden verkort, indien het schip een gezondheidsbeambte aan boord heeft, en meer dan 10 dagen reis heeft.

De reizigers van schepen, waarop cholera of cholera diarrhoea is voorgekomen, worden ontscheept, en houden in een lazaret 10 dagen quarantaine.

De gebruikte voorwerpen, kleederen enz. worden ontsmet; de koopwaren zijn niet aan desinfectie onderworpen.

PRUISSEN.

De quarantaine-bepalingen in Pruisen dagteekenen van 30 April 1847. Zij hebben alle betrekking op schepen komende uit de Middellandsche zee en de Levant, voor zoover de plaats van vertrek besmet is door pest of geele koorts.

Indien tien dagen vóór de aankomst geen geval van geele koorts op het schip voorkwam, wordt practica verleend.

Naar omstandigheden wordt observatie-quarantaine te Swinemunde of quarantaine met ontscheping voorgeschreven.

De laatste moet aan eene inrigting in Denemarken of elders gehouden worden, wegens gemis van lazaret in Pruisen.

Met betrekking tot *pest* wordt quarantaine toegepast op schepen, die met zeer verdachte lading komen uit besmette havens, die zieken of sterfgevallen aan boord hadden, of met besmette schepen in aanraking waren.

Schepen, die bij aankomst lijders aan *geeke koorts* aan boord hebben, en waarop in de laatste 10 dagen personen aan die ziekte geleden hebben of gestorven zijn, worden onderworpen aan quarantaine.

Voor *cholera* was reeds, bij een regulatief van 8 Augustus 1835, eene observatie-quarantaine van 4 dagen bepaald.

Bij besluit van den 25sten Februarij 1848 werden de dagen van de reis daarbij in mindering in rekening gebragt, indien gedurende dien tijd geen *cholera* aan boord is voorgekomen en de gezondheidstoestand der bemanning voldoende is. (*)

OOSTENRIJK.

Volgens het „Allgemeines Reglement für die Seesantitäts Verwaltung” van 13 December 1851 wordt quarantaine alleen toegepast met betrekking tot pest en geele koorts.

Oostenrijk heeft zich slechts gedeeltelijk aan de internationale conventie aangesloten.

RUSLAND.

Voor de Oostzeehavens komen de quarantaine-bepalingen in Rusland in hoofdzaak met die van Pruissen overeen. Schepen met verdachte gezondheidspassen met betrekking tot pest moeten, vóór zij opzeilen naar eene Russische haven, quarantaine houden te Kanso, een eiland in het Kattegat.

In de havens van de Zwarte en Kaspische Zee worden strengere maatregelen, ook met het oog op *cholera*, genomen.

ITALIE.

De grondslag van de regeling der quarantaine in Italie is de internationale conventie en het daarbij gevoegde quarantaine-reglement. Eene nieuwe wettelijke regeling wordt dáár voorbereid.

SPANJE.

De wet van 28 November 1855 beheerscht de quarantaine-bepalingen in Spanje.

Schepen met schoone gezondheidspassen uit de Levant komende zijn aan eene observatie-quarantaine van 8—10 dagen onderworpen. Aan vaartuigen, die tusschen 1 Mei en 30 September uit

(*) In de laatste jaren is het *revisie-stelsel* bij *cholera* van toepassing verklaard. Hierover nader.

de Golf van Mexico vertrokken zijn, wordt eene quarantaine van 7 dagen opgelegd. Zijn deze tusschen 30 September en 1 Mei vertrokken, dan wordt dadelijk practica verleend.

Schepen met onzuivere gezondheidspassen met betrekking tot pest en geele koorts worden in geen haven van het Schiereiland toegelaten, maar moeten naar de quarantaine-inrigtingen te Vigo of Port-Mahon opzeilen.

Met betrekking tot cholera worden schepen met onzuivere passen aan eene observatie-quarantaine van 5 dagen onderworpen. Zijn er echter cholera zieken aan boord, dan worden strengere maatregelen genomen.

Bij typhus, pokken, dysenterie en andere infectie ziekten, gedurende de reis, kunnen naar omstandigheden voorschriften worden gegeven.

HAMBURG.

Door de quarantaine acte van 22 December 1856 zijn de vroegere strengere bepalingen afgeschaft.

Schepen komende uit havens besmet door pest of geele koorts worden te Cuxhaven onderzocht door een ambtenaar der quarantaine.

Blijkt het schip verdacht dan heeft een onderzoek plaats door een geneeskundige, die eene verklaring omtrent de noodige maatregelen afgeeft.

Indien op het schip pest of geele koorts voorkomt, dan wordt het van de Elbe naar een quarantaine-plaats verwezen.

Aan den quarantaine-ambtenaar wordt een uitgebreide magt tot bescherming der openbare gezondheid gegeven.

LUBECK.

Soortgelijke bepalingen gelden voor Lubeck en zijn vastgesteld den 10den October 1857.

GRIEKENLAND.

In Griekenland zijn nog in November 1873 strengere bepalingen tegen cholera vastgesteld. Een cordon op de grenzen aan de landzijde; quarantaine aan de zeezijde.

Uit het bovenstaande blijkt: 1o. dat nog geene regering er toe

is overgegaan om deze den handel steeds in meer of mindere mate beperkende bepalingen in te trekken, maar tevens, dat er bij de verschillende natiën een groot onderscheid bestaat in de opvatting van hetgeen wordt vereischt, om de verspreiding der ziekte door middel van de scheepvaart tegen te gaan, en 2o. dat de aard der quarantaine-maatregelen gelijken tred houdt met den vooruitgang der wetenschap op het gebied der kennis van de verspreiding der besmettelijke ziekten.

Het in stand houden der quarantaine-bepalingen vindt zijn grond in de bij de meeste deskundigen gevestigde overtuiging, nog versterkt door de uitspraak der internationale conferentie te Constantinopel dat: „de restrictieve maatregelen, mits deze vooraf bekend zijn en behoorlijk worden toegepast, veel minder nadeel toebrengen aan den handel en de internationale betrekkingen, dan de verwarring, die in den handel en de nijverheid wordt te weeg gebragt bv. door de invasie van cholera.”

Het verschil in toepassing is hoofdzakelijk een gevolg van het meer of minder gevaar, waaraan de nabij of ver van den besmettingshaard gelegen streken blootstaan.

In Europa bv. is er meer grond voor de toepassing der quarantaine in het Z. O. dan in het N. W. gedeelte.

Nederland, met zijne uitgebreide scheepvaartbetrekkingen, was een der eerste staten van Europa, die in het begin dezer eeuw wettelijke bepalingen betreffende de quarantaine in het leven riep; maar is tevens een der laatste die er toe overgaan om deze naar de eischen van den tegenwoordigen tijd te wijzigen.

De quarantaine wordt in ons land nog steeds beheerscht door de publicatie van 10 Januarij 1805, houdende het algemeen reglement tot wering van besmettelijke ziekten, welke door middel van de scheepvaart zouden kunnen worden overgebragt; vastgesteld door het staatsbewind der Bataafsche republiek.

Deze publicatie komt in hoofdzaak hierop neder:

Bij het voorkomen van besmettelijke ziekten in het buitenland zijn de volgende voorschriften van toepassing.

Schepen van besmette plaatsen afkomstig mogen, storm of andere toevallen uitgezonderd, alleen binnenvallen in de gaten van Goedereede, Texel, het Vlie en Vlissingen.

Deze schepen moeten naar de quarantaine plaats verzeilen en daar zonder gemeenschap met den vasten wal 40 dagen blijven liggen. (Deze tijd kan echter door den minister van marine naar omstandigheden verkort, verlengd of geheel vernieuwd worden).

Indien op reis of bij aankomst geen zieken of sterfgevallen zijn voorgekomen, zal gedurende de quarantaine alleen voor luchtzuivering en reinheid van het schip zorg gedragen worden.

De voor besmetting vatbare of ongepermitteerde goederen moeten aan den wal ontpakt, gelucht en gedesinfecteerd worden.

Worden gedurende de reis of bij aankomst lijders of sterfgevallen aan besmettelijke ziekten waargenomen, dan moeten op het schip de noodige ontsmettings maatregelen genomen, en de ongepermitteerde goederen aan wal verbrand worden.

Schepen afkomstig uit besmette landen, ofschoon in de haven van vertrek geen besmettelijke ziekte voorkomt, zijn, vóór het binnenzeilen, onderworpen aan een onderzoek en verplicht daartoe op een aan te wijzen plaats te blijven liggen.

Bijna zonder uitzondering wordt bij iedere overtreding van de voorschriften der publicatie de doodstraf bedreigd.

Bij de koninklijke besluiten van 6 Julij 1831 n° 69 (Stbl. n° 21) en van 10 Augustus van 't zelfde jaar n° 31 (Staatscourant) zijn eenige voorschriften ter uitvoering dezer publicatie gegeven.

Een oppervlakkige beschouwing van dit reglement is reeds voldoende om tot de overtuiging te geraken, dat het niet meer aan de eischen van den tegenwoordigen tijd beantwoordt, in vele opzichten onuitvoerbaar is, en in zooverre het wordt opgevolgd, den handel onnoodig te zeer belemmert.

Eene enkele opmerking betreffende dit erfdeel onzer Bataafsche vaders moge hier hare plaats vinden.

Schepen uit besmette plaatsen mogen alleen in de 4 genoemde zeegaten binnen vallen, derhalve niet in de Westereems, het Vriesche gat, de Maas, de Nieuwe Maasmond, het Brouwershavensche gat, de Roompot, het later te openen kanaal door Holland op zijn smalst enz.

't Zoude reeds genoeg zijn hierop te hebben gewezen om de onhoudbaarheid van deze voorschriften in het licht te stellen, en tevens aan te toonen, dat de bepalingen voor uitvoering nauwelijks vatbaar zijn. Deze worden dan ook thans in dit opzicht niet meer gehandhaafd.

Maar er is meer: in het reglement ontbreekt een voorschrift, bevelende de opname in een lazaret van lijders aan besmettelijke ziekten.

Behalve dat door eene evacuatie de levenskans der aangetasten meestal grooter wordt, en de opvarenden aan minder gevaar voor besmetting worden blootgesteld, heeft de ontschepping nog het

voordeel, dat een besmet schip alsdan eerst afdoende kan worden ontsmet, 't geen bij aanwezigheid van zieken niet uitvoerbaar is.

Eindelijk getuigt het reglement van eene middeleeuwsche gestrengheid, door bij bijna elke overtreding de doodstraf te bedreigen, die trouwens sedert eenigen tijd in Nederland is afgeschaft.

In het buitenland legt men bij soortgelijke overtredingen geldboete of ligte gevangenisstraf op.

Nadat in eene reeks van jaren sedert 1838, toen een scheepskapitein wegens overtreding der publicatie werd teregt gesteld voor het Hof van assises in de provincie Noord-Holland, maar niet werd schuldig verklaard, (*) geene overtreding der quarantaine tot vervolging had aanleiding gegeven, heeft den 23sten October 1873 voor het provinciaal gerechtshof van Groningen de volgende zaak gediend.

De minister van marine bragt bij dagteekening van den 25sten Julij 1871 in de Staatscourant ter kennis, dat de cholera sedert 1 Julij te Petersburg belangrijk was toegenomen, en dien ten gevolge schepen, die, in een Nederlandsche haven binnen loopende, na 1 Julij eene der Noordelijke plaatsen van Rusland verlaten hadden, aan quarantaine waren onderworpen.

Een brik, na 1 Julij uit Kongshamm gezeild, ankerde den 12den September ter reede van Delfzijl. De gezagvoerder, door den loods in kennis gesteld met de te nemen maatregelen, heesch de geele vlag, doch verwijderde zich van het schip. Hij werd daarop vervolgd wegens overtreding der publicatie van 1805, doch door het hof ontslagen van alle rechtsvervolging op grond:

1o. dat niet was gebleken, dat Kongshamm eene besmette plaats was, en

2o. dat het aan de schippers voorgeschrevene moet worden in acht genomen in de zeegaten vroeger genoemd, maar dat onder deze het zeegat van Delfzijl niet voorkomt.

Men heeft hier twee voorbeelden, die aantoonen, hoe deze quarantaine-bepalingen in den regel straffeloos kunnen worden overtreden, en indedaad geen waarborg geven tegen het overbrengen van besmettelijke ziekten door zeeschepen.

Een gevolg hiervan is dan ook het feit, dat slechts uiterst zelden de beslissing van den regter wordt ingeroepen, niettegenstaande de bepalingen bijna dagelijks worden overtreden.

In *Nederlandsch Indie*, waar tot voor weinige jaren geene qua-

(*) Mr. A. Oudeman, Tijdschrift van het Ned. Regt VI.

rantaine-maatregelen werden toegepast, heeft de gouverneur generaal in 1871 in hoofdzaak de volgende algemeene bepalingen vastgesteld:

Schepen waarop besmettelijke ziekten geheerscht hebben of heerschen en de vaartuigen, komende van besmette plaatsen, mogen geen gemeenschap hebben met den wal of met op de reede liggende schepen.

Onmiddelijk na aankomst wordt het schip onderzocht door een geneeskundige, die van zijne bevinding onverwijld kennis geeft aan de bevoegde autoriteiten.

De gezagvoerder is verplicht onmiddelijk stipt uitvoering te geven aan de voorschriften hem door de bevoegde magt gegeven.

De koloniale raad te Curaçao heeft op het einde van het vorig jaar eene verordening aangenomen, waarbij voorzorgs- en quarantaine-maatregelen worden vastgesteld tot wering van besmettelijke epidemische ziekten, welke door de scheepvaart naar deze Kolonie kunnen worden overgebracht.

Waar de overzeesche bezittingen op die wijze voorgaan op den goeden weg, zal daar het moederland achter blijven?

Reeds lang is de regering en vertegenwoordiging in Nederland overtuigd van de noodzakelijkheid, dat de publicatie van 1805 door mildere bepalingen behoort te worden vervangen.

In het zittingjaar 1858—59 werd door den Minister van Binnenlandsche Zaken een wetsontwerp bij de Kamer ingediend, houdende algemeene bepalingen tot wering van besmetting op zeeschepen.

Daarbij werd voorgesteld, dat alle verdachte schepen aan een gezondheidsonderzoek onderworpen en de besmet bevondene moesten worden behandeld op de wijze, bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur te bepalen.

Dit zoude, volgens de memorie van toelichting, eene vereenvoudigde wijziging der quarantaine maatregelen zijn, als integrerend deel eener goede gezondheidspolitie.

Het oordeel van de kamer over dit wetsontwerp luidde ongunstig. Volgens het voorloopig verslag regelde het onderwerp te weinig, en miste zelfs den grondslag eener regeling, terwijl eene zoo onbepaalde magt aan de regering niet kon gegeven worden.

Het onderwerp kwam niet in openbare beraadslaging.

Deze zaak bleef daarop rusten tot het zittingjaar 1863—64, toen door de ministers van marine en binnenlandsche zaken op nieuw een wetsontwerp werd ingediend, dat de intrekking der publicatie van 1805 ten doel had.

Dit voorstel geschiedde, zoo luidde de memorie van toelichting, op grond van de feitelijke opheffing der quarantaine-verordeningen bij verschillende zeevarende natiën, en van het geheel in onbruik geraken der quarantaine-inrigtingen hier te lande.

Van de zijde der 2de kamer werd tegen deze intrekking groot bezwaar geopperd, vooral omdat niets voor de veranderde bepalingen werd in de plaats gesteld.

Zij wees er met nadruk op, dat nog geene regering daartoe had kunnen besluiten, en vestigde tevens de aandacht op het gevaar, dat ons land door andere staten verdacht zou worden verklaard, zoodra wij alle bepalingen buiten werking stelden.

Het gevolg was verwerping van het wetsvoorstel.

Sedert dien tijd bleven de quarantaine-bepalingen in ons land onveranderd van kracht.

Deze zijn zelfs in de wet tot voorziening tegen besmettelijke ziekten onaangeroerd gelaten, zoo als blijkt uit art. 10 dier wet: „onverminderd de *wettelijke verordeningen betreffende quarantaine*, zijn schippers van vaartuigen, waarin zich een lijder aan eene der ingevolge art. 1 dezer wet als besmettelijk aangeduide ziekten bevindt, of waarin iemand in de laatste 14 dagen aan eene dier ziekten geleden heeft of gestorven is, gehouden, vóór het binnen varen van eene gemeente, waar zij willen vertoeven of aanleggen, daarvan kennis te geven aan den Burgemeester. Zij zijn verplicht met hun vaartuig de door hem aan te wijzen ligplaats in te nemen, en aldaar zonder gemeenschap met den vasten wal te verblijven, totdat ontsmetting overeenkomstig art. 25 heeft plaats gehad.”

Dit artikel is voorzeker een krachtig wapen tegen de verspreiding van besmettelijke ziekten door de scheepvaart in 't algemeen en in zekeren zin ook door de zeeschepen.

De vaartuigen zijn echter eerst aan deze bepalingen onderworpen bij het *binnenvaren der gemeente*.

Besmette zeeschepen, op eene reede geankerd, die gemeenschap hadden met den wal, *waar zij niet willen vertoeven*, en toch groote schade kunnen aanrigten, vallen buiten het bereik der strafbepaling op de overtreding van dit artikel gesteld.

Er ontbreekt dus blijkbaar een schakel in den keten der maatregelen, tegen verspreiding van besmettelijke ziekten door de scheepvaart.

Men bewere niet, dat de publicatie van 1805 aanvult 't geen in dit opzicht aan de wet van 1872 ontbreekt. Bij een naauwkeurig onderzoek zal ieder overtuigd worden, dat de publicatie het doel niet

bevordert, en dat deze als niet meer tot onzen tijd behoorende, als onpraktisch en onuitvoerbaar, buiten werking moet worden gesteld.

De vraag rijst evenwel of in dat geval het voorschrift van art. 10 voldoende is te achten.

Wij meenen deze ontkennend te moeten beantwoorden.

Art. 10 heeft toch alleen betrekking op schepen, waarin zich lijdens aan eene besmettelijke ziekte bevinden of gedurende de laatste dagen zijn voorgekomen, en laat overigens het binnenvaren vrij van vaartuigen, die verdacht zijn met het oog op de plaats van herkomst, den aard der lading, en den hygienischen toestand van het schip.

Maar bovendien is de wet van 1872 niet van toepassing op alle ziekten, die in de termen van quarantaine vallen, als: geele koorts, besmettelijke oogziekten enz.

Er bestaat dus voldoende grond voor het vaststellen van eenige voorschriften, die vooral op zeeschepen van toepassing zijn.

In de eerste plaats is het noodzakelijk, dat van regeringswege toezigt worde gehouden op aankomende en vertrekkende zeeschepen.

De regering behoort de magt te hebben zeeschepen aan een gezondheidsonderzoek te onderwerpen, wanneer deze komen uit besmette havens of wanneer eene ziekte als geele koorts, cholera, dysenterie, typhus, pokken en besmettelijke oogziekte aan boord voorkomt, of is waargenomen.

Worden schepen bij dit onderzoek in een toestand gevonden, die gevaar voor de gezondheid der opvarenden of anderen doet vreezen, dan moet zulk een schip onmiddellijk buiten gemeenschap met den wal gesteld kunnen worden, totdat de noodig geachte maatregelen zijn toegepast.

Besmet bevonden schepen moeten door de bemanning verlaten, ontsmet, en de voorwerpen, die met de lijdens in aanraking waren, onschadelijk gemaakt worden.

De opvarenden, die niet lijden aan een der genoemde ziekten, kunnen onbelemmerd aan den wal worden toegelaten.

Worden deze daarna aangetast, dan is de tijd daar, om de wet tot voorziening tegen besmettelijke ziekten toe te passen.

De zieke schepelingen moeten onder behoorlijke voorzorgen aan den wal worden afgezonderd en behandeld.

Verdachte schepen, die in een ongunstigen hygienischen toestand verkeerden, moeten onder de noodige voorzorgen worden gelost en daarna ontsmet.

Daardoor zal tevens de toepassing der regelen van de hygiëne op de koopvaardijſchepen worden bevorderd.

Het zal toch een ſpoorslag zijn voor de gezagvoerders hiermede rekening te houden, wanneer zij weten, dat hiervan voor een groot deel de toepassing der belemmerende bepalingen afhangt.

Het ligt voor de hand, dat bij het vaststellen van bedoelde voorschriften tevens in elke zeehaven moet worden voorzien in eene gelegenheid tot afzondering en verpleging van lijdere aan besmettelijke ziekten, en tot ontsmetting van ſchepen en besmette voorwerpen.

Tegen het daarstellen van zulk eene gelegenheid bestaat thans te minder bezwaar, nu daardoor tevens wordt voldaan aan het voorschrift van art. 7 der meergenoemde wet.

De *observatie-quarantaine* voor verdachte ſchepen moet in dezen tijd geheel ter zijde worden geſteld. Zij heeft haar regt van bestaan grootendeels verloren, omdat daardoor, zooals boven is aangetoond, dikwijls het tegenovergeſtelde wordt bewerkt van 't geen men beoogt.

Men ſtelt toch het gezond gebleven deel der equipage bloot aan het gevaar van te worden aangetast, een proef, die uit het oogpunt van humaniteit niet te wettigen, van het wetenschappelijk ſtandpunt niet te verdedigen is, en de noodlottigſte gevolgen kan na zich ſlepen.

Maar bovendien geeft eene observatie gedurende weken, zelfs indien in dat tijdsverloop de gevreesde ziekte zich niet vertoont, volſtrekt geen waarborg tegen de verspreiding der ziekte na het openen der luiken, bij het lossen enz. Zulk eene teleuſtelling werd bij de *Anne Marie* ondervonden.

De observatie-quarantaine moge voor landen nabij de bakermat der besmettelijke ziekte nog in een enkel opzigt zijn te verdedigen, voor onze ſtreken moet deze bepaald worden ontraden.

De maatregelen moeten meer gerigt zijn tegen het ſchip als besmettingshaard, en tegen de besmette perſonen als dragers der smetſtof.

Daarom vooral moet het verkeer door de ſcheepvaart meer worden bewaakt, dan dat over land.

Mogen de regelen daartoe in ons land ſpoedig geſteld worden!
's Hage, Mei '74.

Dr. B. CARSTEN.

NASCHRIFT.

Sedert het ſchrijven van het bovenſtaande is te Weenen, gedurende de maand Julij ll. eene internationale sanitaire conferentie gehouden.

In deze conferentie, waaraan door de Nederlandsche gedelegeerden, Dr. H. van Cappelle en H. L. Reeder, officier van gezondheid 1ste klasse bij Z. M. Zeemagt, werd deelgenomen, is ook de quarantaine-quaestie, hoofdzakelijk met het oog op cholera asiatica, behandeld met eene naauwgezetheid, die het belang van dit onderwerp vordert.

Ik acht het daarom niet overbodig hier in 't kort den uitslag der discussien over dit onderwerp mede te deelen.

Met betrekking tot de land-quarantaine besliste men met eene groote meerderheid, dat zij onuitvoerbaar en nutteloos is, wegens de talrijke en steeds toenemende middelen van verkeer.

Omtrent de quaestie der zee-quarantaine waren de gevoelens der vergadering verdeeld.

Aan de eene zijde (de meerderheid) was men van meening dat quarantaine-maatregelen voor zeeschepen alleen in die havens wezenlijk nut kunnen aanbrengen, die als de voornaamste punten van inval der cholera te beschouwen zijn, nl. de havens der Roode en Caspische Zee. Wanneer de cholera deze punten heeft overschreden zouden quarantaine-maatregelen in Zeehavens van Europa nutteloos zijn, wegens de verkeermiddelen te land, die haar alle waarde ontnemen. Onder die omstandigheden zoude de quarantaine in de havens van Europa moeten worden vervangen door een streng geneeskundig onderzoek van ieder schip, dat van eene besmette plaats komt.

Eene groote minderheid (de afgevaardigden van Frankrijk, Turkije, Egypte, Portugal, Griekenland, Servie, Rumenie, Zwitserland, Luxemburg en Spanje) bleef evenwel voor het behoud van strenge quarantaine-maatregelen, ook in Europa, gestemd.

Het gevolg van deze uiteenlopende meeningen was het aannemen van twee stelsels: *A.* dat van geneeskundig onderzoek (in Duitschland bekend onder den naam van stelsel van revisie (*Revisions system*) en *B* dat van strenge quarantaine.

De verschillende regeeringen zouden uit beide stelsels eene keuze kunnen doen, met dien verstande, dat zij zich, ter bevordering van gelijkvormigheid in de toepassing der maatregelen, voor een dezer stelsels zouden moeten verklaren.

Het stelsel van geneeskundig onderzoek (*Revisions system*) komt hierop neder.

In iedere handelshaven is eene sanitaire autoriteit, die door officieele mededeelingen op de hoogte wordt gehouden van den gezondheidstoestand der door cholera besmette havens, belast met het onderzoek van besmette en verdachte schepen.

Blijkt daaruit, dat *geene* gevallen van cholera *zijn* voorgekomen, dan wordt het schip tot het vrije verkeer toegelaten.

In het tegenovergesteld geval worden de kleederen en de door de opvarende gebruikte voorwerpen ontsmet.

Zijn er *bij aankomst* gevallen van cholera aan boord, dan worden de zieken terstond naar een afgezonderd lokaal aan den wal vervoerd, de lijken onder de noodige voorzorgen van boord verwijderd, de opvarenden en het schip ontsmet.

Van de koopwaren worden alleen lompen en andere verdachte voorwerpen gedesinfecteerd.

Bij de toepassing der *streng*e quarantaine worden de volgende maatregelen voorgesteld:

a. Schepen uit besmette havens Deze zijn onderworpen aan eene observatie-quarantaine van 1—7 dagen.

Indien op het schip geen gevallen van cholera zijn voorgekomen en de reis 7 dagen duurde, wordt slechts eene quarantaine van 24 uren, die aan boord kan worden gehouden, opgelegd.

Bij gevallen van cholera gedurende de reis of bij aankomst van 't schip, worden de zieken in een afgezonderd lokaal aan den wal verpleegd, en de gezonden aan eene quarantaine van 7 dagen onderworpen. Het schip en alle verdachte voorwerpen worden gedesinfecteerd.

b. Schepen uit verdachte havens.

Schepen uit havens in de nabijheid van die, waar cholera heerscht, kunnen aan eene quarantaine van 5 dagen worden onderworpen.

C. andere bepalingen.

Schepen met landverhuizers, pelgrims en in 't algemeen alle schepen, die gevaar voor de volksgezondheid doen vreezen, worden onderworpen aan de bijzondere voorzorgs-maatregelen, die door de gezondheids commissie worden aangewezen.

Sept. '74.

Dr. C.